

YENİ ATEİZM

-Christopher Hitchens Bağlamında Bir İnceleme-

Sümevra TURAN

Eskiyei Yayınları: 149

YENİ ATEİZM

-Christopher Hitchens Bağlamında Bir İnceleme-

Sümeyra TURAN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

(Sertifika no: 13178)

Editör

Doç. Dr. Tamer YILDIRIM

Mizanpaj ve Kapak

FCR

Baskı ve Cilt

NY MATBAACILIK YAYINCILIK

KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.

Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA

Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Aralık 2022

ISBN: 978-625-7673-61-7

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1

Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60

Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

YENİ ATEİZM

-Christopher Hitchens Bağlamında Bir İnceleme-

Sümeyra TURAN

Ankara 2022

Sümeýra TURAN

1993 yılında İstanbul'da doğdu. 2011 yılında Küçükköy Anadolu İHL'den mezun oldu. 2015 yılında İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İngilizce İlahiyat'ta lisans eğitimini tamamladı. 2022 yılında Christopher Hitchens'ın Ateizm Anlayışı başlıklı yüksek lisans teziyle Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri alanından mezun oldu. Halen Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde araştırma görevlisi olarak çalışmalarına devam etmektedir.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	9
ÖN SÖZ	11
GİRİŞ	13

BİRİNCİ BÖLÜM

CHRISTOPHER HITCHENS: HAYATI VE ESERLERİ

1.1. Hayatı	33
1.1.1. Yazım Hayatı	41
1.1.2. Hastalığı ve Ölümü	43
1.2. Eserleri	47
1.2.1. Kitaplar	48
1.2.1.1. God Is Not Great: How Religion Poisons Every- thing	48
1.2.1.2. Hostage to History: Cyprus from the Ottomans to Kissinger	56
1.2.1.3. The Parthenon Marbles: The Case for Reunification	57
1.2.1.4. Blaming the Victims: Spurious Scholarship and the Palestinian Question	58
1.2.1.5. The Monarchy: A Critique of Britain's Favorite Fetish	60
1.2.1.6. Blood, Class, and Empire: The Enduring Anglo- American Relationship	61
1.2.1.7. The Missionary Position: Mother Teresa in Theory and Practice	62
1.2.1.8. No One Left to Lie To: The Triangulations of William Jefferson Clinton	65
1.2.1.9. Letters to a Young Contrarian	66
1.2.1.10. The Trial of Henry Kissinger	66
1.2.1.11. Why Orwell Matters	67
1.2.1.12. Thomas Jefferson: Author of America	68
1.2.1.13. The Portable Atheist: Essential Readings for the Non- Believer	69

1.2.1.14. Thomas Paine's "Rights of Man": A Biography	71
1.2.1.15. Is Christianity Good for the World?	72
1.2.1.16. Hitch-22: A Memoir	73
1.2.1.17. Mortality	74
1.2.1.18. The Four Horsemen: The Discussion That Sparked Atheist Revolution	75
1.2.2. Denemeler	77
1.2.2.1. Prepared for the Worst: Essays and Minority Reports	77
1.2.2.2. Love, Poverty and War: Journeys and Essays	77
1.2.2.3. Arguably: Essays by Christopher Hitchens	78
1.2.2.4. And Yet... Essays	78

İKİNCİ BÖLÜM

CHRISTOPHER HITCHENS'İN TANRI VE DİN MESELE- LERİNE YAKLAŞIMI

2.1. Akıl-İnanç İlişkisi ve Din-Bilim Hakkındaki Görüşleri	83
2.2. Tanrı İncancına ve Dinî Kavramlara Dair Görüşleri	85
2.2.1. Tanrı Kavramının Kökeni	86
2.2.2. Her Şeyi Zehirleyen Din	89
2.2.3. İnanç ve Zararları	92
2.2.4. İbadet ve Duanın Faydasızlığı	93
2.2.5. Vahiy ve Kutsal Kitaplar	94
2.2.6. Peygamberler	96
2.2.7. Cennet-Cehennem ve Şeytan	97
2.2.8. Kıyamet	97
2.3. İbrahimi Dinler Hakkındaki Görüşleri	98
2.3.1. Yahudilik ve Yahudiler	99
2.3.2. Hristiyanlık Kilise ve Hristiyanlar	101
2.3.2.1. Noel	104
2.3.3. İslam ve Müslümanlar	105
2.3.3.1. 11 Eylül İslamofaşizm ve İslamofobi	107
2.4. Ateizm Savunusu	110
2.4.1. Ateizm Bir İnanç Türü Müdür?	112
2.5. Agnostisizm Hakkındaki Görüşleri	114

2.6. Ahlaki Meseleler Hakkındaki Görüşleri -----	115
2.6.1. Ahlak -----	115
2.6.2. Kötülük Problemi -----	118
2.6.3. Çocuklar -----	119
2.6.4. Hastalıklar -----	120
2.6.5. Ölüm -----	121

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CHRISTOPHER HITCHENS'İN ATEİZM ANLAYIŞINA YÖNELİK ELEŞTİRİLER

3.1. Felsefi Yetersizlik ve Dinler Hakkında Yeterince Bilgi Sahibi Olmama -----	123
3.2. Ahlakın Kökeni Meselesi -----	127
3.3. İslamofobi'den Beslenme -----	132
3.4. Bilim İstismarı -----	136
SONUÇ -----	139
KAYNAKÇA -----	145

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
A.e.	: Aynı eser
A.g.e.	: Adı geçen eser
A.y.	: Aynı yer
b.s.	: Basım
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
çev.	: Çeviren
DTM	: Dünya Ticaret Merkezi
H.z.	: Hazreti
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
t.y.	: Tarihi yok
vb.	: ve benzeri

ÖN SÖZ

Christopher Eric Hitchens, 13 Nisan 1949 - 15 Aralık 2011 tarihleri arasında yaşamış, gazeteci kimliğinin yanı sıra ateizm savunuculuğuyla da ön plana çıkan bir düşünürdür. Hitchens'ın ateizm anlayışı, İlk Çağlardan bu yana devam eden Tanrı inancının eleştirisi ve reddi olarak tanımlayabileceğimiz klasik ateizmle aynı özellikleri taşısa da bunu ele alış biçimi bakımından farklı bir veçheye sahiptir. Çünkü globalleşen ve küçük bir köye dönüşen yeni dünya düzeninde Hitchens, ateizm anlayışını çok daha hızlı bir şekilde geniş kitlelere ulaştırabilmiştir. Bu yönüyle Hitchens'ın ateizmi, tezimizin ana konusunu oluşturmaktadır.

Çalışmamız, giriş, üç bölüm ve sonuçtan oluşmaktadır. Giriş bölümünde, ateizmin düşünce tarihindeki seyrine kısaca değindikten sonra, bir kavram olarak Yeni Ateizm'in ortaya çıkış serüveninden ve gerçekten "yeni" bir ateizm olup olmadığına dair yapılan tartışmalardan bahsettik. Daha sonra Yeni Ateist filozoflar olarak nitelendirilen Richard Dawkins, Daniel Dennett ve Sam Harris gibi düşünürleri tanıttık ve görüşlerine kısaca yer verdik. Birinci bölümde, Christopher Hitchens'ın entelektüel biyografisi ve eserlerine değindik. İkinci bölümde, Christopher Hitchens'ın ateizm anlayışını, Tanrı ve din meselelerine yaklaşımı bağlamında ele aldık. Üçüncü bölümde, Hitchens'a teistler ve ateistler tarafından yöneltilen eleştirilere yer verdik. Sonuç bölümünde ise çalışma boyunca elde edilen verileri genel bir değerlendirmeye tabi tuttuk.

Bu çalışmanın her aşamasında, özellikle konu belirleme ve tezin yöntemini şekillendirme noktalarında bana özgür bir şekilde hareket etme imkânı tanıyan ve ayrıca çalışma boyunca içinde bulunduğumuz Covid-19 pandemi sürecini ve pandeminin getirdiği olumsuzlukları da dikkate alarak daima poziti-

tif bir tavır içerisinde olan ve tez yazımı esnasında bana rehberlik eden, değerli fikirleriyle yol gösteren kıymetli danışman hocam Doç. Dr. Tamer Yıldırım'a çok teşekkür ederim.

Akademik birikimi ve kişiliğinden çok şey öğrendiğim, tecrübeleriyle bana yol gösteren kıymetli hocam Doç. Dr. Ahmet Erhan Şekerci'ye müteşekkirim. Yüksek lisans ders döneminde yaptığımız okumalar boyunca bizlere ufuk açıcı önerilerde bulunan hocam Prof. Dr. Kemal Batak'a ve lisans ve lisansüstü eğitimimiz esnasında ateizm üzerine ilk izlenimlerimizi oluşturan hocam Prof. Dr. Aydın Topaloğlu'na teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimim boyunca bana kolaylık sağlayan ve anlayış gösteren fakülte dekanımız sayın Prof. Dr. Hasan Keskin'e ve fakültedeki çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim. Ayrıca tezimi okuma nezaketini göstererek öneri ve katkılarda bulunan, tez yazım sürecinde beni destekleyen ve cesaretlendiren kıymetli dostum ve çalışma arkadaşım Arş. Gör. Nuran Çınar'a ve yine tezimi okuma nezaketini göstererek öneri ve katkılarda bulunan Dr. Öğr. Üyesi Zehra Gözütok Tamdoğan'a şükranlarımı sunarım.

Eğitim hayatımın ilk gününden itibaren benden maddi ve manevi desteğini esirgemeyen, dualarını üzerimden eksik etmeyen ve ne yaparsam yapayım haklarını asla ödeyemeyeceğim annem Remziye Köksal ve babam Sami Köksal'a minnettarım.

Yüksek lisans eğitimim ve tez yazım sürecinde benden desteğini bir an olsun esirgemeyen, bu çalışmanın hitama ermesi için elinden gelen tüm çabayı göstererek beni cesaretlendiren, her zaman yanımda olan ve bana hem hayat hem de ilim yolunda yol arkadaşlığı yapan kıymetli eşim Bilal Turan beyefendiye en kalbî teşekkürlerimle.

SümeYra TURAN
Tekirdağ 2022